

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хутаг-Өндөр сумын ЗДТГ-ын 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: БУА-2021/97/СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Булган аймаг

2021 он

Тэргүүлэх аудитор: Д.Анхбаяр

Утас: 70342580 Цахим хаяг: Anhbayard@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол

Утас: 70342716 Цахим хаяг: Enhtsoodolj@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: П.Содном

Утас: 70342495 Цахим хаяг: Sodnomp@audit.gov.mn

Аудитор: А.Сувдаа

Утас: 70342495 Цахим хаяг: Suvdaaa@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт

Агуулга

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан.....	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	7
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	9
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	9
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	11
3.Аудитын тайлан.....	12
3.1. Ерөнхий зүйл.....	12
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй	12
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт	13
3.4. Материаллаг байдал	13
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд.....	13
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт	15
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл.....	16
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	16
3.9. Аудитын илрүүлэлт.....	16
Залруулсан алдаа.....	16
Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил	16
Аудитын зөвлөмж.....	17
3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд	17
4. Менежментийн захидал	18
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	Error! Bookmark not defined.

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт

ХУТАГ-ӨНДӨР СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Б.БАТЦЭЦЭГ ТАНАА

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Булган аймгийн Хутаг-Өндөр сумын Засаг даргын тамгын газрын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Булган аймгийн Хутаг-Өндөр сумын Засаг даргын тамгын газрын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Бусад мэдээлэл нь санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

006020115

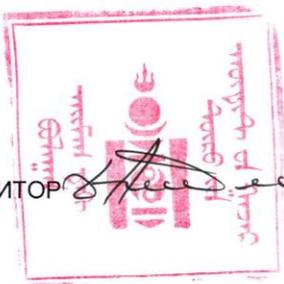
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Д.АНХБАЯР

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

СТ-1А

САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>135,829,825.41</u>	<u>137,712,769.41</u>
33	АВЛАГА	4,999,201.64	16,182,901.64
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	00.00	400,000.00
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	1,495,000.64	1,495,000.64
335	Бусад авлага	3,504,201.00	14,287,901.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	00.00	10,783,700.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	3,504,201.00	3,504,201.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	130,830,623.77	121,529,867.77
351	Түүхий эд материал	7,362,000.00	7,362,000.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	7,362,000.00	7,362,000.00
354	Хангамжийн материал	123,468,623.77	114,167,867.77
35410	Бичиг хэргийн материал	00.00	255,000.00
35420	Аж ахуйн материал	7,090,106.44	16,689,706.44
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	356,461.00	356,461.00
35450	Барилгын засварын материал	00.00	260,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	116,022,056.33	96,606,700.33
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>1,752,998,410.57</u>	<u>1,665,498,078.20</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,752,998,410.57	1,665,498,078.20
392	Биет хөрөнгө	1,669,102,010.57	1,581,623,678.16
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,906,690,742.16	1,897,520,642.16
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-993,788,569.14	-1,018,716,901.17
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	125,490,000.00	125,490,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-68,518,390.06	-82,433,888.74
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	39,399,400.00	37,930,587.50
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-14,497,910.77	-7,166,320.87
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	63,543,693.80	49,912,956.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-48,164,600.85	-24,730,001.59
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	564,774,695.00	564,774,695.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	00.00	-43,444,207.32
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	129,581,000.00	128,382,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-75,408,049.57	-85,895,882.81
39217	Ном	40,000,000.00	40,000,000.00
393	Биет бус хөрөнгө	83,896,400.00	83,874,400.04
39301	Програм хангамж	620,000.00	220,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-400,000.00	-21,999.96
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	83,676,400.00	83,676,400.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>1,888,828,235.98</u>	<u>1,803,210,847.61</u>
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>1,888,828,235.98</u>	<u>1,803,210,847.61</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,888,828,235.98	1,803,210,847.61
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	379,484,128.20	379,484,128.20
51101	Өмч: - төрийн	379,484,128.20	379,484,128.20
512	Хуримтлагдсан үр дүн	733,785,150.90	648,167,762.53
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	733,785,150.90	733,785,150.90

51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-85,617,388.37
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	775,558,956.88	775,558,956.88
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,888,828,235.98	1,803,210,847.61

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

СТ-2А

САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	545,218,939.00	843,129,836.50
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	30,117,800.00	54,237,772.50
120	Нийтлэг татварын бус орлого	30,117,800.00	54,237,772.50
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	30,117,800.00	10,742,628.50
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	619,800.00	635,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	29,498,000.00	10,107,628.50
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	515,101,139.00	788,892,064.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	388,975,800.00	743,818,500.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	388,975,800.00	743,818,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	126,125,339.00	45,073,564.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	00.00	334,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	56,302,500.00	20,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	69,822,839.00	14,585,164.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	00.00	10,154,400.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	636,591,054.80	866,913,979.60
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	636,591,054.80	693,532,549.60
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	636,490,811.80	625,161,842.02
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	218,006,800.00	265,306,598.42
210101	Үндсэн цалин	153,565,800.00	160,945,078.42
210102	Нэмэгдэл	44,699,700.00	71,522,761.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	19,741,300.00	32,838,759.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	27,180,180.00	33,285,927.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	18,517,800.00	22,972,900.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,178,600.00	2,541,500.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,742,800.00	2,273,500.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	435,700.00	508,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,305,280.00	4,989,727.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	48,845,460.00	51,794,793.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,431,365.00	7,393,193.00
210302	Түлш, халаалт	43,314,095.00	44,101,600.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,100,000.00	300,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	23,283,197.00	26,846,338.00
210401	Бичиг хэрэг	3,905,750.00	4,308,413.00
210402	Тээвэр, шатахуун	17,717,100.00	20,980,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,378,797.00	1,557,925.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	281,550.00	00.00
2105	Нормативт зардал	800,000.00	491,450.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	800,000.00	491,450.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	10,435,400.00	12,686,298.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,111,000.00	1,040,000.00
210604	Урсгал засвар	9,324,400.00	11,646,298.00

Хутаг-Өндөр сумын ЗДТГ-ын 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

2107	Томилолт, зочны зардал	24,016,700.00	3,224,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	24,016,700.00	3,224,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,093,420.00	20,452,812.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,048,900.00	19,618,164.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	72,000.00	324,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	343,920.00	267,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	66,000.00	66,000.00
210807	Газрын төлбөр	562,600.00	177,648.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	276,829,654.80	211,073,625.60
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	144,254,842.40	67,947,110.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,256,200.00	00.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	129,318,612.40	143,126,515.60
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	100,243.00	68,370,707.58
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	100,243.00	68,370,707.58
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	100,243.00	68,370,707.58
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	00.00	173,381,430.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	00.00	173,381,430.00
223001	Бусад хөрөнгө	00.00	173,381,430.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	-91,372,115.80	-23,784,143.10
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	11,901,919.19	61,833,245.27
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	11,901,919.19	27,641,245.27
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	00.00	34,192,000.00
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-11,901,919.19	-61,833,245.27
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	-103,274,034.99	-85,617,388.37

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

СТ-2А

МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	528,571,042.40	789,527,064.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	619,800.00	635,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	619,800.00	635,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	619,800.00	635,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	619,800.00	635,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	527,951,242.40	788,892,064.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	388,975,800.00	743,818,500.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	388,975,800.00	743,818,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	138,975,442.40	45,073,564.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	00.00	334,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	69,152,603.40	20,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	69,822,839.00	14,585,164.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	00.00	10,154,400.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	510,148,042.40	565,685,834.00

21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	510,148,042.40	565,685,834.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	510,047,799.40	486,531,426.42
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	217,856,800.00	265,706,598.42
210101	Үндсэн цалин	153,415,800.00	160,945,078.42
210102	Нэмэгдэл	44,699,700.00	71,522,761.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	19,741,300.00	33,238,759.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	27,180,180.00	33,285,927.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	18,517,800.00	22,972,900.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,178,600.00	2,541,500.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,742,800.00	2,273,500.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	435,700.00	508,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,305,280.00	4,989,727.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	50,976,360.00	51,794,793.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,431,365.00	7,393,193.00
210302	Түлш, халаалт	45,444,995.00	44,101,600.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,100,000.00	300,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	25,845,447.00	26,846,338.00
210401	Бичиг хэрэг	3,985,900.00	4,308,413.00
210402	Тээвэр, шатахуун	20,180,750.00	20,980,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,378,797.00	1,557,925.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	300,000.00	00.00
2105	Нормативт зардал	800,000.00	500,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	800,000.00	500,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	10,581,800.00	12,946,298.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	181,000.00	1,040,000.00
210604	Урсгал засвар	10,400,800.00	11,906,298.00
2107	Томилот, зочны зардал	24,016,700.00	3,224,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	24,016,700.00	3,224,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,094,320.00	20,452,812.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,049,800.00	19,618,164.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	72,000.00	324,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	343,920.00	267,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	66,000.00	66,000.00
210807	Газрын төлбөр	562,600.00	177,648.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	145,696,192.40	71,774,660.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	141,916,192.40	71,774,660.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,780,000.00	00.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	100,243.00	79,154,407.58
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	100,243.00	79,154,407.58
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	100,243.00	79,154,407.58
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	18,423,000.00	223,841,230.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	18,423,000.00	223,841,230.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	18,423,000.00	223,841,230.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	18,423,000.00	223,841,230.00
222001	Тоног төхөөрөмж	18,423,000.00	41,159,800.00
223001	Бусад хөрөнгө	00.00	182,681,430.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-18,423,000.00	223,841,230.00
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	00.00	00.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	00.00	00.00

9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00	00.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	00.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

СТ-4А

ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2013 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C08	2014 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	379,484,128.20	775,558,956.88	733,785,150.90	00.00	1,888,828,235.98
D01	2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	379,484,128.20	775,558,956.88	733,785,150.90	00.00	1,888,828,235.98
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	379,484,128.20	775,558,956.88	733,785,150.90	00.00	1,888,828,235.98
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	-85,617,388.37	00.00	-85,617,388.37
D09	2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	379,484,128.20	775,558,956.88	648,167,762.53	00.00	1,803,210,847.61

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

ТГ

ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Өмнөх оны		Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл

Хутаг-Өндөр сумын ЗДТГ-ын 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	389,575,800.00	389,495,357.00	744,118,500.00	624,151,731.42
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	389,575,800.00	389,495,357.00	744,118,500.00	624,151,731.42
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	389,575,800.00	389,495,357.00	476,068,500.00	408,470,301.42
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	217,856,800.00	217,856,800.00	266,587,300.00	238,853,537.42
210101	Үндсэн цалин	153,415,800.00	153,415,800.00	164,968,900.00	160,945,078.42
210102	Нэмэгдэл	44,699,700.00	44,699,700.00	65,620,600.00	44,669,700.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	19,741,300.00	19,741,300.00	35,997,800.00	33,238,759.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	27,232,000.00	27,180,180.00	33,436,800.00	33,285,927.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	18,517,800.00	18,517,800.00	22,736,900.00	22,972,900.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,178,600.00	2,178,600.00	2,675,000.00	2,541,500.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,742,800.00	1,742,800.00	2,140,000.00	2,273,500.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	435,700.00	435,700.00	535,000.00	508,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,357,100.00	4,305,280.00	5,349,900.00	4,989,727.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	50,985,700.00	50,976,360.00	52,861,600.00	51,794,793.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,440,000.00	4,431,365.00	8,460,000.00	7,393,193.00
210302	Түлш, халаалт	45,445,700.00	45,444,995.00	44,101,600.00	44,101,600.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,100,000.00	1,100,000.00	300,000.00	300,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	21,616,200.00	21,612,297.00	22,383,200.00	7,354,338.00
210401	Бичиг хэрэг	3,853,100.00	3,852,400.00	4,130,100.00	4,128,413.00
210402	Тээвэр, шатахуун	16,081,100.00	16,081,100.00	16,681,100.00	1,668,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,382,000.00	1,378,797.00	1,572,000.00	1,557,925.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	300,000.00	300,000.00	00.00	00.00
2105	Нормативт зардал	800,000.00	800,000.00	500,000.00	500,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	800,000.00	800,000.00	500,000.00	500,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	16,131,800.00	16,131,800.00	20,246,300.00	10,006,298.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,450,000.00	1,450,000.00	6,640,000.00	6,400,000.00
210602	Тавилга	4,281,000.00	4,281,000.00	1,700,000.00	1,700,000.00
210604	Урсгал засвар	10,400,800.00	10,400,800.00	11,906,300.00	1,906,298.00
2107	Томилот, зочны зардал	11,773,900.00	11,773,900.00	3,813,600.00	3,224,000.00
210702	Дотоод албан томилот	11,773,900.00	11,773,900.00	3,813,600.00	3,224,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,094,400.00	7,094,320.00	16,380,600.00	15,975,248.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,049,800.00	6,049,800.00	15,140,600.00	15,140,600.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	72,000.00	72,000.00	324,000.00	324,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	344,000.00	343,920.00	550,000.00	267,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	66,000.00	66,000.00	66,000.00	66,000.00
210807	Газрын төлбөр	562,600.00	562,600.00	300,000.00	177,648.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	36085000.00	36069700.00	59859100.00	47476160.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	32,085,000.00	32,069,700.00	59,859,100.00	47,476,160.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,000,000.00	4,000,000.00	00.00	00.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	00.00	00.00	268,050,000.00	215,681,430.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	00.00	00.00	268,050,000.00	215,681,430.00

220001	Барилга байгууламж	00.00	00.00	268,050,000.00	215,681,430.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	389,575,800.00	389,495,357.00	744,418,500.00	676,266,792.42
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	367,049,800.00	388,875,557.00	688,806,800.00	620,620,092.42
132001	Орон нутгийн төсвөөс	367,049,800.00	388,875,557.00	688,806,800.00	620,620,092.42
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	22,526,000.00	619,800.00	55,611,700.00	55,646,700.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	600,000.00	619,800.00	600,000.00	635,000.00
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	21,926,000	00.00	55,011,700.00	55,011,700.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	00.00	00.00	25.00	25.00
620001	Удирдах ажилтан	00.00	00.00	08.00	08.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	00.00	00.00	10.00	10.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	00.00	00.00	03.00	03.00
620004	Гэрээт ажилтан	00.00	00.00	04.00	04.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

НТ-2

НЭМЭЛТ САНХҮҮЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	138,975,442.40	45,073,564.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	138,975,442.40	45,073,564.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	138,975,442.40	45,073,564.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	4,233,150.00	4,480,000.00
210401	Бичиг хэрэг	133500.00	180,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	4099650.00	4,300,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	10,000,000.00	00.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	10000000.00	00.00
2107	Томилолт, зочны зардал	12,242,800.00	00.00
210702	Дотоод албан томилолт	12242800.00	00.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	00.00	4,477,564.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж		4,477,564.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	112499492.40	25158300.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	112499492.40	25,158,300.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	0.00	10957700.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг		10,957,700.00
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг		10,957,700.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	138975442.40	45073564.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	138975442.40	45073564.00

131102	Төсвийн жилийн явцад УИХ-аас соёрхон баталсан, ЗГ хоорондын гэрээ болон ОУ байгууллагаас авах хөнгөлөлттэй зээл		29,744,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	69152603.40	4,841,164.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	69822839.00	10,488,400.00
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

3.Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Хутаг-Өндөр сумын ЗДТГ-ын 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг Хутаг-Өндөр сумын Тамгын дарга Б.Батцэцэг танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээдэд шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангах, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн нийцэл, батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу үр ашигтай зарцуулах талаар өгсөн зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 02 дугаар сарын 15-аас 2021 оны 02 дугаар сарын 25-ны Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын Тэргүүлэх аудитор Д.Анхбаяр хоёр дахь шатны, аудитын менежер Ж.Энхцоодол, ахлах аудитор П.Содном нар анхан шатны хяналтыг тус тус хэрэгжүүлэн, аудитор А.Сувдаа хариуцан гүйцэтгэв.

Хутаг-Өндөр сумын ЗДТГ-ын 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Булган аймаг дахь төрийн аудитын газар-т 2021 оны 01 дүгээр сарын 22-ны өдрийн 03/68 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Тус байгууллага тайланд онд дараах зорилтыг дэвшүүлэн ажилласан байна. Үүнд:

- Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн стандартыг сайжруулж, иргэдийн өргөдөл гомдлыг бүрэн шийдвэрлэх
- Засаг дарга, Тамгын газрын даргаас гарах шийдвэрийн хууль, эрх зүйн үндэслэлийг хангаж ажиллах
- Албан хаагчдын мэдлэг, чадварыг нэмэгдүүлэх хүрээнд улс, аймаг, бүс, орон нутгийн сургалтад тухай бүр хамруулах
- Байгууллагын үйлчилгээний стандарт, дотоод журмын хэрэгжилтийг хангуулах
- Иргэдэд үзүүлэх үйлчилгээний шуурхай байдлыг нэмэгдүүлэх
- Бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн хяналт шинжилгээ, үнэлгээний үр дүнг дээшлүүлэх

- Байгууллагын албан хаагчдын ажиллах, иргэдэд үзүүлэх үйлчилгээний орчин нөхцөлийг сайжруулах

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллого явуулах тухай Засгийн газрын 2020 оны 9 дүгээр тогтоол
- Улсын үзлэгийн мөрөөр авах зарим арга хэмжээний тухай Засгийн газрын 2020 оны А/106 дугаар
- Бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай Засгийн газрын 114 дүгээр тогтоол
- Төрийн албаны цалингийн нэгдсэн систем нэвтрүүлэх тухай Засгийн газрын 163 дугаар тогтоол,
- Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарт зохицуулалтын эрх олгох тухай Засгийн газрын 187 дугаар тогтоол
- Мал, тэжээвэр амьтдын 2020 оны тооллогын товьг өөрчлөх тухай Засгийн газрын 208 дугаар тогтоол
- Засгийн газрын 217, 218 дугаар тогтоол
- Засаг даргын А/01 дугаар захирамж “ЗДТГ-ын бүтэц орон тоог шинэчлэн батлах тухай”
- Засаг даргын А/02 дугаар захирамж “Тамгын газрын дарга, Багийн засаг дарга, байгууллагын дарга, эрхлэгч нарын цалинг шинэчлэн тогтоох тухай”
- Засаг даргын А/50 “Хөдөлмөрийн дотоод журмыг шинэчлэн батлах тухай”

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Хутаг-Өндөр сумын ЗДТГ санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцэж байна.

Тайлант хугацаанд тус байгууллагад санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийгээгүй байна.

3.4. МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, эрсдэлийн түвшинг “18574.9 мянган төгрөг” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 2 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 2020 оны эхний хагас жилийн тайлангийн нийт зардлын 312982.5 мянган төгрөгөөс 2 хувиар буюу 6259.7 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсоныг гүйцэтгэлийн үе шатанд өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.5. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Хутаг-Өндөр сумын ЗДТГ-ын 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 85617.4 мянган төгрөгөөр буюу 4.5 хувиар

буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	0	0	0
Авлага	4999.2	16182.9	11183.7
Урьдчилгаа	0	0	0
Бараа материал	130830.6	121529.9	-9300.8
Үндсэн хөрөнгө	1752998.4	1665498.1	-87500.3
Нийт хөрөнгө	1888828.2	1803210.8	85617.4
Өр төлбөр	0	0	0
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	1888828.2	1803210.8	85617.4
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	1888828.2	1803210.8	85617.4

Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэлгүй байна.

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 4999.2 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 16182.9 мянган төгрөг байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 121529.9 мянган төгрөг болж 9300.8 мянган төгрөгөөр буурсан нь бусад хангамжийн материалаас 34192.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг Хөдөө аж ахуйн газарт шилжүүлснээс шалтгаалжээ.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1665498.1 мянган төгрөг болж 87500.3 мянган төгрөгөөр буурсан нь 87548.8 мянган төгрөгийн хөрөнгийг акталж устгаснаас шалтгаалжээ. Үндсэн хөрөнгийн данс нь хөрөнгө оруулалт, урсгал төсвийн худалдан авалтаар 41159.8 мянган төгрөг, хандиваар болон үнэ төлбөргүй шилжиж ирсэн мянган төгрөгийн 32000.0 мянган төгрөг, дахин үнэлгээгээр 10107.6 мянган төгрөгийн хөрөнгөөр нэмэгдсэн байна.

Үндсэн хөрөнгө акталсан 87548.8 мянган төгрөгийн хөрөнгөөр хасагджээ.

Биет бус хөрөнгө 400.0 мянган төгрөгөөр буурсан нь акталж устгаснаас шалтгаалсан байна.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэлгүй байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 1803210.8 мянган төгрөг болж 85617.4 мянган төгрөгөөр буурсан нь бараа материал шилжүүлсэн, үндсэн хөрөнгө акталсан, дахин үнэлснээс шалтгаалжээ.

ЗДТГ-ын 2020 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 297910.9 мянган төгрөгөөр буюу 54.6 хувиар өссөн байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан урсгал үйл ажиллагааны орлого байна. Энэ нь тайлант хугацаанд самрын орлого давж биелснээс ИТХ-аар тодотгол хийн санхүүжилтийг нэмэгдүүлжээ.

Нийт зардал өмнөх оноос 230322.9 мянган төгрөгөөр буюу 36.2 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил,

бараа үйлчилгээний бусад, урсгал шилжүүлэг, хөрөнгийн зардлууд байна. Энэ нь төрийн алба хаасан хугацааны нэмэгдэл болон хөрөнгө бэлтгэсэнтэй холбоотой байна.

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлангаар өмнөх оны үр дүн рүү хаасан нягтлан бодох бүртгэлийн залруулга байхгүй байна.

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 517851.4 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 517851.4 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 122651.8 мянган төгрөгөөр бууруулж 395199.6 мянган төгрөгөөр баталсан байна. Тайлант хугацаанд 1 удаа тодотгол хийн 744118.5 мянган төгрөг буюу 348918.9 мянган төгрөгөөр нэмж баталсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх ОН-ын гүйцэтгэх засаглал хөтөлбөрийн 9 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 744418.5 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас 688806.8 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс, 55011.7 мянган төгрөгийг урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих, 600.0 мянган төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 620620.1 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, урьд оны үлдэгдэл санхүүжилт бүрэн буюу 55011.7 мянган төгрөг, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлого 619.8 мянган төгрөг, нийт 676266.8 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 624151.7 мянган төгрөгийг зарцуулж 52115.1 мянган төгрөгийг улсын төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл мянган төгрөг буюу 83.9 хувьтай байгаа нь цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшлын зардал 27733.8, ажил олгогчоос НДШ-ийн зардал 150.9, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал 1066.8, хангамж бараа материалын зардал 15028.9, эд хогшил урсгал засвар 10240.0, томилолтын зардал 589.6, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний зардал 405.4, бараа үйлчилгээний бусад зардал 12382.9, хөрөнгийн зардал 52368.6 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Нийт төсвийн зардлын гүйцэтгэлийг дутуу зарцуулсан нь ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлага хөтөлбөрийн үндсэн үйл ажиллагаа арга хэмжээ 35407.0, баг хорооны үйл ажиллагаа 1934.2, бусад арга хэмжээ 52368.6, орон нутгийн нөөц хөрөнгө 12378.8 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулагдсантай холбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 3.6-д харуулав.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 7300.0, дээд шатны төсвийн захирагчаас 28463.1, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 9310.4, нийт 45073.6 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс бичиг хэргийн зардалд 180.0, тээвэр шатахууны зардалд 4300.0, бараа үйлчилгээний бусад зардалд 25158.3, бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжийн зардалд 4477.5, төвлөрүүлэх шилжүүлэг 10957.7 нийт 45073.60 мянган төгрөгийг зарцуулжээ.

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 151 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 146 мэдээлэл, хугацаа болоогүй 4 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 1 мэдээлэл, 4 мэдээллийг таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 2 удаагийн 12000.0 мянган төгрөгийн зарлагын гүйлгээг шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулаагүй байна.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 6814.0 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмжийн хэрэгжилт 100 хувьтай байна.

Хүснэгт 3 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	0	0	0	0	0	0	0
Албан шаардлага	0	0	0	0	0	0	0
Зөвлөмж	3	6814.0	3	6814.0	0	0	0
Нийт дүн	3	6814.0	3	6814.0	0	0	0

3.9. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 12274.1 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 2737.5 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 акт тогтоож, 8828.1 мянган төгрөгийн зөрчилд 3 албан шаардлага хүргүүлж, 708.6 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 3 зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналын алдаатай зүйлд байгаагүй бөгөөд залруулга хийгээгүй болно.

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар 12274.1 мянган төгрөгийн залруулагдаагүй алдаа, зөрчил илэрснээс 2737.5 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 төлбөрийн акт тогтоож, 8828.1 мянган төгрөгийн зөрчилд 3 албан шаардлага хүргүүлжээ. Үүнд:

1. Үр дүнгийн урамшуулал олгохдоо нийт 13 албан хаагчид 1851.3 мянган төгрөгийн урамшуулал илүү олгосон нь Засгийн газрын 2019 оны 5 дугаар тогтоолын 2.2 дахь "Төрийн албан хаагчид улирлын ажлын үр дүнгээр олгох мөнгөн урамшууллын дээд хэмжээ нь албан хаагчийн албан тушаалын сарын үндсэн цалингийн 40 хувиас хэтрэхгүй байна" гэж заасныг зөрчин, үнэн зөв байдал батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоох

2. Цалингийн зардлаас Засаг даргын Б/01, Б/04, Б/18 дугаар захирамжаар нийт 3828.9 мянган төгрөгийн шагнал урамшуулал олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 41.2.2 дахь "Батлагдсан төсвийн хүрээнд зарлага гаргах", Сангийн сайдын 2014 оны 55 дугаар тушаалтай нийцэхгүй, үнэн зөв байдал батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага өгөх

3. Насжилт өндөртэй буюу 2005-2014 оны нийт 4999.2 мянган төгрөгийн авлагыг барагдуулаагүй нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дахь "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсэхгүй байх" гэсэн заалтыг зөрчсөн, эрх ба үүрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага өгөх

4. Жолоочийн тооцооны хуудсыг түүвэрлэн үзэхэд нийт 886.2 мянган төгрөгийг шатахуунд үргүй зардал гаргасан нь Засгийн газрын 2019 оны 390 дүгээр тогтоолын нэгдүгээр хавсралт, Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах" заалттай нийцэхгүй, хэмжилт, үнэлгээ батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоох

5. Тамгын газрын даргын 2020 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн А/10 тоот тушаалаар тооллогын комиссыг 5 хүний бүрэлдэхүүнтэй томилсон боловч тооллогын комисс бараа материалын тооллогыг тогтоосон хугацаанд зааврын дагуу үнэн зөв, чанартай явуулж тооллогын явц үр дүнг комиссын хурлаар хэлэлцэж, тооллогын бүртгэлийг 2 хувь үйлдэж байгууллагын удирдлагад танилцуулан батлуулж, санхүүгийн албанд хүргүүлэх үүрэгтэй байдаг ч баримтын бүрдэл дутуу нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 72 дугаар зүйлийн 4 дэх "комиссын хурлаар тооллогын үр дүнг хэлэлцэж, тооллогын бүртгэлийг баталгаажуулж, холбогдох акт, материалын хамт ерөнхий нягтлан бодогчид тусгай жагсаалтаар шилжүүлэн өгөх" гэсэн заалттай нийцэхгүй, тохиолдсон байх, иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага өгөх

Аудитын зөвлөмж

Аудитаар илэрсэн 708.6 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд 3 зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгав.

3.10. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн биелэлтийг тооцох.

4. Менежментийн захидал

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. Зардлын данстай холбоотой асуудал

- 1.1. Илрүүлэлт: Жолоочийн тооцооны хуудсыг түүвэрлэн тулгалт хийхэд анхан шатны баримтын хөтлөлт дутуу нь Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалын НХМаягт ТМ-4 маягт хөтлөх зааврыг бүрэн хэрэгжүүлээгүй байна.
- 1.2. Өгсөн зөвлөмж: Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалаар батлагдсаны багуу хөтлөлтийг бүрэн хийж байх
- 1.3. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн болно.

2. Шилэн данстай холбоотой асуудал

- 2.1. Илрүүлэлт: Төсвийн хэтрэлт, хэмнэлтийн тайлбарыг мэдээлээгүй, хугацаа хоцроосон 1 мэдээлэл, таван сая төгрөгөөс дээш дүнтэй 2 удаагийн 12000.0 мянган төгрөгийн зарлагын гүйлгээг мэдээлээгүй, 4 тушаал шийдвэр мэдээлээгүй байна.
- 2.2. Эрсдэл: Хууль, журам зөрчигдөх, хариуцлага хүлээх
- 2.3. Өгсөн зөвлөмж: Шилэн дансны тухай хуулийн 6.1.6, 6.2.4, 6.4.5, 6.4.7, Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журмын 2.2.1.6, 2.2.1.13, 2.2.2.3, 2.2.3.8 дахь заалтыг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллах
- 2.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн болно.

3. Худалдан авалттай холбоотой асуудал

3.1. Илрүүлэлт: НӨАТ тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.3 дахь "Албан татвар суутган төлөгч хоорондын бараа борлуулсан, ажил гүйцэтгэсэн, үйлчилгээ үзүүлсэн тухай бүрд төлбөрийн баримт олгох бөгөөд уг баримтуудыг дангаар, эсхүл хамтатган нэмэгдсэн өртгийн албан татварын падаан үйлдэнэ", 17 дугаар зүйлийн 17.3.2 дахь "бараа, ажил, үйлчилгээг борлуулсан тухай бүр төлбөрийн баримтыг татвар төлөгчид олгоно", 17.5 дахь "Албан татвар суутган төлөгч төлбөрийн баримт олгохоос татгалзах, хуурамч буюу хийгдсэн төлбөр тооцооноос өөр дүнтэй төлбөрийн баримт олгохыг хориглоно" гэж заасныг бүрэн хэрэгжүүлээгүйгээс 49836.7 мянган төгрөгийн төлбөрийн баримтгүй худалдан авалт хийсэн байна.

3.2. Эрсдэл: Хууль, журам мөрдөгдөхгүй байх

3.3. Өгсөн зөвлөмж: Хуулийн хэрэгжилтийг бүрэн хангах

3.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

АУДИТЫН ТАЙЛАН ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Д.АНХБАЯР

Ж.ЭНХЦООДОЛ

ГЮА0048 3150205

ТАЙЛАН БИЧСЭН:

АУДИТОР

А.СУВДАА